

VAI TRÒ QUAN TRỌNG CỦA THỂ DỤC THỂ THAO CÁCH MẠNG

Trương Quốc Uyên*

Thể dục thể thao (TDTT) Cách mạng của Việt Nam được Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ đạo và phát động vào đầu năm 1946, trước đó chưa từng diễn ra ở nước ta. TDTT Cách mạng là vì dân vì nước, hàm chứa nhiều mặt tích cực, thể hiện vai trò quan trọng của lĩnh vực này, được hình thành và phát triển dưới chế độ mới.

TDTT Cách mạng vì dân vì nước, được đông đảo quần chúng tham gia

Từ trước Cách mạng Tháng Tám năm 1945, ở nước ta dưới chế độ thực dân, phong kiến, TDTT chỉ là một bộ phận thanh niên tham gia tập luyện, thi đấu ăn thua cay cú, phục vụ cho nền thống trị của chúng. Thực dân Pháp khởi xướng phong trào “Thanh niên thể thao” vào đầu năm 1941 ở nước ta, Lào và Campuchia nhằm mục đích “phụng sự quốc mẫu” tức phục vụ nước Pháp, ngăn trở phong trào cách mạng ở Đông Dương, nhất là đối với Việt Nam. Như vậy phong trào “Thanh niên thể thao” thực chất là phản lại cách mạng. Vài tháng sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ đạo thành lập Ngành TDTT của chế độ mới và cuối tháng 3 năm 1946 Người viết bài báo “*Sức khỏe và thể dục*” đăng trên báo Cứu quốc, hô hào, động viên toàn dân tập thể dục. Tối ngày 26 tháng 5 năm 1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự lễ bế mạc “*Ngày thanh niên vận động*” ở Hà Nội và châm “*ngọn lửa thiêng*” phát động phong trào “*Khỏe vì nước*”. Từ sau khi phát động cho đến cuối năm 1946 trước cuộc kháng chiến của dân tộc ta chống thực dân Pháp diễn ra, phong trào “*Khỏe vì nước*” được đông đảo quần chúng ở thành thị, nông thôn, trung du, miền núi tham gia tập luyện tích cực. Phong trào “*Khỏe vì nước*” thể hiện sự hình thành TDTT Cách mạng. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ ra rằng: “*Phải có đông đảo quần chúng tham gia mới thành phong trào cách mạng*”. Lĩnh vực nào cũng vậy, được đông đảo quần chúng tham gia hoạt động vì dân vì nước, đó mới là phong trào cách mạng chân chính.

*Nhà nghiên cứu, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Với ý nghĩa như vậy, công tác TDTT ở nước ta từ năm 1946 trở đi, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh là một công tác cách mạng. Công tác cách mạng trong lĩnh vực TDTT cách mạng đối với nguồn lực cán bộ ở nước ta là vô vàng, hàm chứa giá trị cao quý.

Những mặt cơ bản về vai trò quan trọng của TDTT Cách mạng Việt Nam

Thứ nhất, TDTT Cách mạng Việt Nam phục vụ tích cực, có hiệu quả sức khỏe nhân dân: Sức khỏe vừa là nguồn hạnh phúc vừa là nguồn lực vô cùng quý báu và to lớn của con người, của nhân dân trong cuộc sống cũng như trong mọi hoạt động làm nên dân giàu, nước mạnh. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng chỉ ra rằng: “*Cái quý nhất của con người là sức khỏe*”, và “*việc gì cũng cần có sức khỏe mới làm thành công*”. Người đề cập tới một chân lý sâu sắc: “*Dân cường thì quốc thịnh*” và nhấn mạnh “*Nếu nhân dân ta ai cũng khỏe thì nước ta mau mạnh giàu*”. Trong mỗi cộng đồng dân cư và toàn xã hội, phấn đấu đạt được mỗi thành viên đều có sức khỏe, thể chất khàng kiện, tinh thần sung mãn thì dân tộc, giống nòi khỏe mạnh, hạnh phúc, sẽ làm nên đất nước phú cường, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam.

Bằng tính tích cực, sáng tạo, nguồn lực cán bộ TDTT đã tổ chức các hoạt động TDTT cách mạng, không ngừng nâng cao sức khỏe và đời sống văn hóa tinh thần cho nhân dân. Trong tiến trình phát triển, các hoạt động TDTT Cách mạng ngày càng phong phú, ngày càng có tính khoa học, cùng với điều kiện sống về vật chất tăng lên với y tế đảm bảo, môi trường trong lành, nhất định sẽ đem lại cho nhân dân ta sức khỏe của cơ thể tốt, lành mạnh, thể chất giống nòi Việt Nam khàng kiện.

Thứ hai, TDTT Cách mạng Việt Nam góp phần quan trọng nâng cao đời sống văn hóa tinh thần cho mọi thành viên trong toàn xã hội: Đời sống xã hội có hai lĩnh vực lớn: Lĩnh vực vật chất và lĩnh vực văn hóa tinh thần. Hai

“Mỗi một người dân yếu ớt, tức là cả nước yếu ớt, mỗi một người dân mạnh khỏe tức là cả nước mạnh khỏe”, đó là một câu trong bài “Sức khỏe và thể dục” của Chủ tịch Hồ Chí Minh đăng trên báo Cứu quốc ngày 27-3-1946 và cũng là câu nói thể hiện rất rõ tầm quan trọng của TDTT Cách mạng Việt Nam

linh vực này có quan hệ mật thiết với nhau và thống nhất không thể tách rời của đời sống mỗi con người cũng như toàn xã hội. Lĩnh vực vật chất có tính quyết định sự tồn tại và phát triển của con người, của xã hội. Song lĩnh vực văn hóa tinh thần có tầm quan trọng đặc biệt, nó cung ứng và bồi đắp cho con người những yếu tố mang tính người, phát huy tính người, làm phong phú tính người cao đẹp, giàu ý thức nhân văn, năng lực sáng tạo ra của cái vật chất và tinh thần ngày càng lớn.

TDTT Cách mạng là một mặt rất quan trọng thuộc về đời sống văn hóa tinh thần của mỗi con người và toàn xã hội. Văn hóa thể chất là sự hoạt động thể chất của con người thông qua giao hữu, thi đấu, tranh tài đua sức, trên các đấu trường trong nước và ngoài nước. Văn hóa thể chất có hai cấp độ, cấp độ thấp là thể thao phong trào hoặc thể thao quần chúng. Cấp độ cao là thể thao thành tích cao. Cả hai cấp độ đều có sự ảnh hưởng rất tích cực đối với đời sống của văn hóa tinh thần nhân dân.

Thể thao phong trào là hoạt động của đại chúng bằng các hình thức tập luyện, giao hữu, thi đấu cá nhân và đồng đội được diễn ra khắp nơi có dân cư, có cộng đồng người sinh sống, lao động, công tác, học tập. Hoạt động của thể

thao phong trào như vậy góp phần tích cực làm phong phú, nâng cao đời sống văn hóa tinh thần cho nhân dân.

Thể thao phong trào còn được khuyến khích tổ chức trong lễ hội, làm cho lễ hội tung bừng, rộn ràng, sôi động. Các cuộc thi đấu tranh tài, đoạt giải trong phần hội như: Bóng chuyền, Cầu lông, Võ và Vật cổ truyền, Đua thuyền, Bóng đá, Đá cầu, thi Bơi và các trò chơi dân gian loại hình vận động thể chất như Kéo co, Đẩy gậy, Leo dây, Leo núi, Phóng lao trúng đích, Bịt mắt bắt dê, Ném còn, Đánh phết... rất hào hứng, làm giàu thêm bản sắc văn hóa của lễ hội với hào khí tinh thần thượng võ của dân tộc Việt Nam. Nhân dân đến dự lễ hội là một dịp khơi dậy và nâng cao tinh thần dân tộc, lòng yêu nước, yêu Tổ quốc, quê hương.

Thể thao thành tích cao, trong đó các giải thể thao toàn quốc, các đại hội TDTT cấp quốc gia là những dịp thu hút đông đảo nhân dân ta theo dõi, cổ vũ, thụ hưởng cái dũng mạnh, kỹ năng, mưu trí, thông minh ý chí, nghị lực của những vận động viên nam và nữ trẻ, khỏe, cường tráng, thi tài đua sức trên đấu trường. Những cuộc thi đấu thể thao thành tích cao là những dịp để nhân dân ngày càng hào hứng về tinh thần, ngày càng cổ vũ cho thể thao thành tích cao của nước nhà.

LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN THỂ DỤC THỂ THAO

Như vậy, cả thể thao phong trào và thể thao thành tích cao của thể dục thể thao Cách mạng Việt nam, thực sự góp phần quan trọng nâng cao đời sống văn hóa, tinh thần cho nhân dân, cho toàn xã hội Việt Nam. Đồng thời thể thao phong trào và thể thao thành tích cao của thể thao cách mạng Việt Nam có tác dụng tích cực tăng cường sức khỏe, thể lực cho con người, nhất là đối với tuổi trẻ.

Thứ ba, TDTT Cách mạng Việt Nam góp phần quan trọng phát triển và hoàn thiện thể chất thể hệ trẻ: Thể hệ trẻ vừa là tương lai của nước nhà vừa là tương lai của nòi giống dân tộc Việt Nam. Sự nghiệp phát triển đất nước giàu mạnh, bảo vệ giang sơn gấm vóc vững bền phụ thuộc chủ yếu vào các thể hệ trẻ có ý chí, trí tuệ và sức khỏe. Thể chất, tinh thần, ý chí của nòi giống Việt Nam phụ thuộc vào sự phát triển toàn diện thể chất của các thể hệ trẻ.

TDTT Cách mạng, trong đó có TDTT học đường, góp phần tích cực, quan trọng nâng cao sức khỏe, thể lực, không ngừng phát triển từ lứa tuổi thiếu nhi đến lứa tuổi thanh niên. Đó là năng lực thể chất, sự cân đối hài hòa, cường tráng về cơ thể của các thể hệ trẻ Việt Nam. Bác Hồ từng nhấn mạnh rằng: *“Thanh niên Việt Nam phải khỏe và đẹp!”*.

Thứ tư, TDTT Cách mạng Việt Nam góp phần tích cực tăng cường chất lượng nguồn nhân lực quốc gia: Nguồn nhân lực quốc gia bao hàm tất cả nguồn nhân lực của các lĩnh vực các ngành, các địa phương trong cả nước. Đó là: *“Nguồn lực của mọi nguồn lực”* là *“Tài nguyên của mọi tài nguyên”*. Cho nên nguồn nhân lực quốc gia đối với tất cả các nước trên thế giới cũng như nước ta là sự sống còn và phát triển tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội.

Để cho đất nước ta phát triển mạnh, bền vững, nguồn nhân lực quốc gia không chỉ đảm bảo đủ số lượng mà còn phải đảm bảo chất lượng, hơn nữa là chất lượng cao. Sức khỏe là một mặt cơ bản của chất lượng nguồn nhân lực, Bác Hồ từng chỉ rõ *“Việc gì cũng cần có sức khỏe mới làm thành công”*. Đồng thời sức khỏe là điều kiện tất yếu, thường xuyên để phát huy tất cả các mặt chất lượng khác của nguồn nhân lực quốc gia.

Sức khỏe bao hàm sức khỏe thể chất như: sức mạnh, sự nhanh nhẹn, bền bỉ, khéo léo, linh hoạt

và sức khỏe của tinh thần như: Ý chí cao, sự kiên định, sáng tạo, tháo vát. Sức khỏe như vậy của con người, của nguồn nhân lực quốc gia là cơ sở tất yếu làm tốt mọi việc. TDTT cách mạng Việt Nam không ngừng góp phần tích cực, quan trọng vào việc tăng cường chất lượng nguồn nhân lực quốc gia thông qua việc nâng cao sức khỏe.

Thứ năm, TDTT cách mạng Việt Nam góp phần quan trọng phát huy tinh thần dân tộc: Dân tộc ta đã trải qua sự tồn tại và phát triển hơn bốn nghìn năm lịch sử, một trong những nguyên nhân vô cùng quan trọng là nhờ có công sức của nhân dân các thế hệ không ngừng xây đắp, vun trồng và phát huy mạnh mẽ tinh thần dân tộc. Đó là tinh thần độc lập tự chủ, bất khuất, kiên cường, khí phách anh hùng, tinh thần thượng võ, lòng tự hào dân tộc... TDTT Cách mạng Việt Nam, trong đó văn hóa trong lễ hội và thể thao thành tích cao góp phần tích cực, quan trọng phát huy những yếu tố tinh thần đó của dân tộc.

Văn hóa thể chất trong lễ hội phản ánh tinh thần dân tộc trong lao động sản xuất và chiến đấu chống giặc ngoại xâm. Thể thao thành tích cao không ngừng xây dựng và phát triển lực lượng vận động viên đông đảo, mạnh về thể lực, điều luyện về kỹ năng, ý chí cao của các môn thể thao. Lực lượng vận động viên này phát huy cao độ tinh thần dân tộc trong các cuộc đua tranh giành chiến thắng trên hầu hết các đấu trường quốc tế đem vinh quang về cho Tổ quốc Việt Nam. Vinh quang này cổ vũ mạnh mẽ tinh thần dân tộc của toàn thể nhân dân Việt Nam anh hùng. Sinh thời Bác Hồ từng căn dặn vận động viên nước ta rằng: *“Đánh giặc Mỹ gian khổ, khó khăn như vậy nhưng quân và dân ta có quyết tâm cao vẫn đánh thắng. Các cháu phải quyết tâm tập luyện và thi đấu đạt thành tích cao hơn nữa. Muốn vậy phải đoàn kết giúp đỡ nhau, phải cố gắng nhiều để xứng đáng là những vận động viên của dân tộc Việt Nam anh hùng”*.

TDTT Cách mạng Việt Nam hình thành vào năm 1946 và phát triển trải qua nhiều giai đoạn khó khăn và thuận lợi cho đến nay. Thực tế đã minh chứng rằng TDTT Cách mạng ngày càng phát triển thì vai trò của lĩnh vực này vì dân vì nước ngày càng phát huy mạnh mẽ, hiệu quả ngày càng tốt đẹp.